

open source

Multimedija

Mplayer - švicarski nožić

Mplayer je jedan od onih programa uz koje ćemo se napatiti prilikom instalacije, no kad uspijemo, nagradit će nas podrškom za sve moguće formate zapisa slike i zvuka

Piše: Ivan Čapan

Kad smo svojedobno uspoređivali Windowsa i Linux, ovom drugom dodijelili smo vrlo visoku ocjenu iz multimedijalnih mogućnosti. Da smo te testove radili tek koju godinu prije, ocjenu iz reprodukcije multimedije bilo bi potrebno znatno korigirati, i to naravno prema dolje. Razlog tome bio bi nepostojanje kvalitetnih programa za izvođenje - mahom video - materijala. Kako su se izmišljali novi standardi kodiranja pokretnog zapisa, tako su proizvođači istih specifikacije ili čuvali za sebe, pa sami radili programe (ne moramo naglašavati za koju platformu je postojala jedina verzija) ili pak raznim zabranama ograničavali implementaciju u *open source* pa i *closed source* programe pod Linuxom. Open source zajednica probleme je počela rješavati na svoj način: razvojem kvalitetnijih *codeca* koji su slobodni od bilo kakvih patenata, ograničenja i sličnog.

Slobodni kao i besplatni

Tako je 2001. nastao OpenDivx. Prestao se razvijati i ima ponešto restriktivniju licencu od GPL-a, no njegov izvorni kôd i danas ima bitnu edukacijsku ulogu. U novije vrijeme se pojavio XviD, neusporedivo popularniji, čija se kvaliteta može usporediti s komercijalnim MPEG-4 *codecima*.

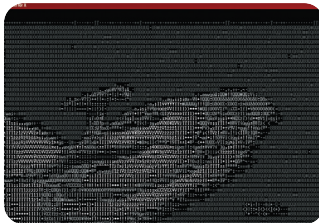
Spomenimo još i *ffmpeg*, projekt koji pokušava spojiti što više biblioteka za konverziju, snimanje i reproduciranje slike i zvuka većine danas najpopularnijih standarda. Za zvuk tu je Ogg Vorbis, još jedna *open source* tehnologija.

No, još nismo spomenuli program koji će ih sve objediniti, i to na korisniku prikladan način, jer on u osnovi želi što je moguće brže početi koristiti aplikaciju, a ne zamarati se s detaljima.

Jedan da zavlada svima

Dobrodošli u čudesni svijet Mplayera, programa kojeg mnogi

ne vole, ali bezbrojni hvale (uključujući čak i one koji ga mrze). Iako je mržnja svakako pregruba riječ za takav poseban odnos korisnika i programa, nije baš bez osnove. Autori su se iznimno potrudili kako bi nam otežali pristup do njega. Naime, program ne dolazi kao već kompiliran gotov paket u distribucijama, već se mora skinuti izvorni kôd. Razlozi su jednostavni: autori su donedavno čak i zabranjivali skidanje *binaryja*! Na neki način to je i opravdano, budući da je tako pro-

▲ **Pokretne slike mogu se pogledati i u tekstualnoj konzoli kao ASCII ART**

gram podešen optimalno baš za konkretno računalo i davat će najbolje performanse (sadrži različite funkcije za AMD-ove ili Intelove procesore). Osim toga, neki od *codeca* zabranjuju svoju redistribuciju osim u obliku izvornog kôda. Zbog toga paketi - čak i ako postoje - nisu potpuni. Sasvim je jasno da će samo zbog ovog Mplayer izgubiti ogroman broj korisnika koji nisu spremni (zbog neznanja, manjka vremena itd.) kompilirati vlastiti program, već će prijeći ekvivalentu koji već standardno dolazi kao paket (Xine).

No ipak, korisnici željni avanture nastaviti će dalje i pokušati kompilirati svoj paket. Gdje su ona vremena kad je `./configure && make && make install` bila čarobna formula za 99,9 posto programa? Autori opet uskaču i cjepljaju taj naš program na više dijelova. Tu je izvorni kôd, pa *codeci*, pa još *codeca* (nije baš lako saznati koji nam točno trebaju, a skinuti ih sve također nema efekta), pa fontovi, pa *skinovi*... Čak i kad ih sve nabavimo, bez pažljivog čitanja dokumentacije nećemo intuitivno znati kojim redoslijedom i kako treba sve postaviti. Pokrenemo li kompiliranje prije nego što smo otpakirali *codece*, neće biti prepoznati. Zaboravimo li otpakirati *skin*, grafičko sučelje neće raditi. Želimo li "kvačice" u fontovima prijevoda? Eh...

Sve je to toliko opskurno navedeno da pravu kombinaciju vjerojatno i nije moguće otprve pogoditi. Instalacijska skripta napisana je tako da obavi samo dio posla. Posebno je ohrabrujuće kad glavni programer, izvjesni Arpad Gereoffy, izjavi kako korisnicima koji dolaze s Windowsa preporučuje Xine umjesto njegovog vlastitog programa (freshmeat.net/articles/view/747).

Na vrhu popularnosti

Sve bi to velikoj većini programa zagarantiralo potpunu anonimnost. No ipak, Mplayer već duže vrijeme na raznim neovisnim anketama apsolutno vodi ispred softvera iste namjene (Xine, VideoLan i avifile). Osvojio je i godišnju nagradu